

TÁJÉKOZÓDÁS

Koltai Zoltán

Egyetemi nyelvi képzés a Közép-Duna Menti Térségben

A Pécsi Tudományegyetem 2021-ben a Paks II. projekthez kapcsolódóan térítésmentes, online angol és orosz nyelvtanulási lehetőséget biztosított a Közép-Duna Menti Térség településein, illetve Bonyhádon és Dombóváron élő felnőttek számára. A program célja a térségben lakók vagy dolgozók felkészítése volt a Paks II. beruházás megvalósítására érkező külföldi munkavállalókkal és családtagjaikkal való eredményes kapcsolattartásra. A képzések lebonyolításába az egyetem Bölcsészet- és Társadalomtudományi Kara (BTK), valamint a Kultúratudományi, Pedagógusképző és Vidékfejlesztési Kara (KPVK) által biztosított nyelvtanárok kapcsolódtak be. A tanulmány keretében bemutatásra kerülnek a programmal kapcsolatos szervezési folyamat főbb lépései, kiemelt figyelmet fordítva az online megvalósítással kapcsolatos kihívásokra, valamint elért eredményeinkre is.

A képzési folyamat előkészítése

A potenciális érdeklődők először 2021. áprilisában, majd júniusban és októberben jelezheték részvételi szándékukat, melyek során az online nyelvi szintfelmérők kitöltése is megtörtént. Szintén ekkor nyílt lehetőség az adott napon belül preferált időszak megjelölésére, választva a munkaidőn belüli délelőtt, délután és munkaidő utáni időszakok között. Köszönhetően a hatékony toborzási folyamatnak, melynek során a térség mintegy 100 önkormányzatát, az érintett megyék kamaráit, különböző médiumokat, valamint meghatározó vállalati és egyéb egyetemi partnereinket is tájékoztattuk a képzési lehetőségről, összesen 1164 fő jelezte felénk nyelvtanulási szándékát. A képzésre 82 településről érkezett hozzánk regisztráció a három beiskolázási modul során.

A nyelvi program megvalósításakor természetesen kiemelt figyelmet fordítottunk a felnőttképzés alapvető sajátosságaira (Nemeskéri – Pataki 2007):

- felnőttképzésre csak erre felkészült képzők alkalmasak (ezért döntöttünk a PTE BTK és KPVK által delegált, tapasztalt nyelvtanárok mellett),

- fontos a motiváció megerősítése, a résztvevők folyamatosan győződjenek meg a képzés hasznosságáról (a képzés tartalmi követelményeit úgy állítottuk össze, hogy az minél inkább illeszkedjen a résztvevők elvárásaihoz),

- a felnőttek megalapozottabb önértékeléssel rendelkeznek, ezért abban kell támogatást kapniuk, amiben valóban fejlődniük szükséges (ezt a célt szolgálta az ötfokozatú képzési szint),

- időkorlátok és terhelhetőség figyelembevétele (a jelentkezők napi időbeosztásához legjobban illeszkedő csoportbeosztást készítettünk),

- igény a visszajelzésre a képzés során (a résztvevői elégedettséget saját kérdőívünkkel mértük fel).

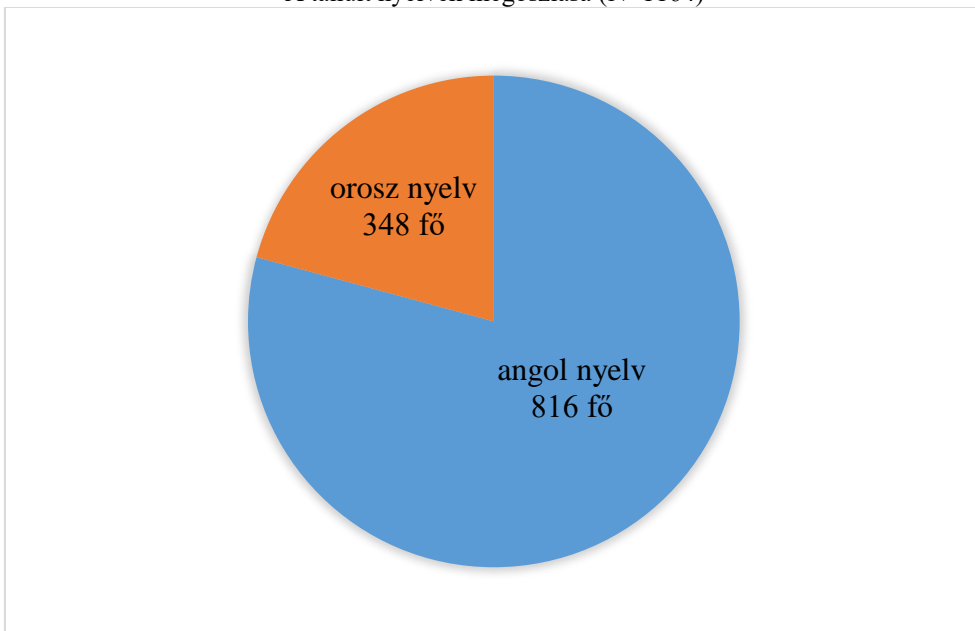
A jelentkezők nyelvtudása, és időbeni kívánalmaik alapján az alábbi csoportképzésre tettünk javaslatot:

- angol nyelv: 816 fő (kezdő: 233 fő, álkezdő: 78 fő, előközép-haladó: 119 fő, középhaladó: 244 fő, haladó: 142 fő), amely 59 csoport indítását indokolta,

- orosz nyelv: 348 fő (kezdő: 265 fő, előközép-haladó: 16 fő, középhaladó: 42 fő, haladó: 25 fő), amely 23 csoportot feltételezett (1. ábra).

1. ábra

A tanult nyelvek megoszlása (N=1164)

Forrás: PTE KPVK alapján saját szerkesztés

Előkészítő munkánk fontos részét képezte az oktatók és a résztvevők online hozzáféréseinek biztosítása, megfelelő felkészítésük, melynek kapcsán többéves, nyelvi oktatásszervezési tapasztalatunkra is bátran építhettünk (Koltai 2021). A jelenléti oktatással szemben nehezítő tényezőnek számított az érintettek körében előforduló digitális kompetencia hiány, valamint a nem megfelelő informatikai eszközellátottság. A jelentősen differenciált digitális háttérfeltételek egyaránt visszavezethetők életkori, iskolai végzettségből vagy munkaerőpiaci pozícióból eredeztethető magyarázatokra (Juhász 2020, Cseh – Egervári – Horváth – Pankász 2017). Oktatóink figyelmét külön is felhívtuk a tanórák rögzítésének fontosságára, ezzel is elősegítendő, hogy az esetleges hiányzók minél könnyebben tudják majd bepótolni a kimaradt órákat.

A nyelvi program megvalósítása

A jól végiggondolt képzési terv, amellet, hogy figyelmet fordít a megbízói elképzelések és az egyéni ambíciók összhangjára, rögzíti a képzési célok megvalósításához leginkább illeszkedő módszereket és a szükséges erőforrásokat is. Karoliny és Poór (2017) alapján a képzési programok összeállítása során az alábbi öt szempontot szükséges figyelembe venni:

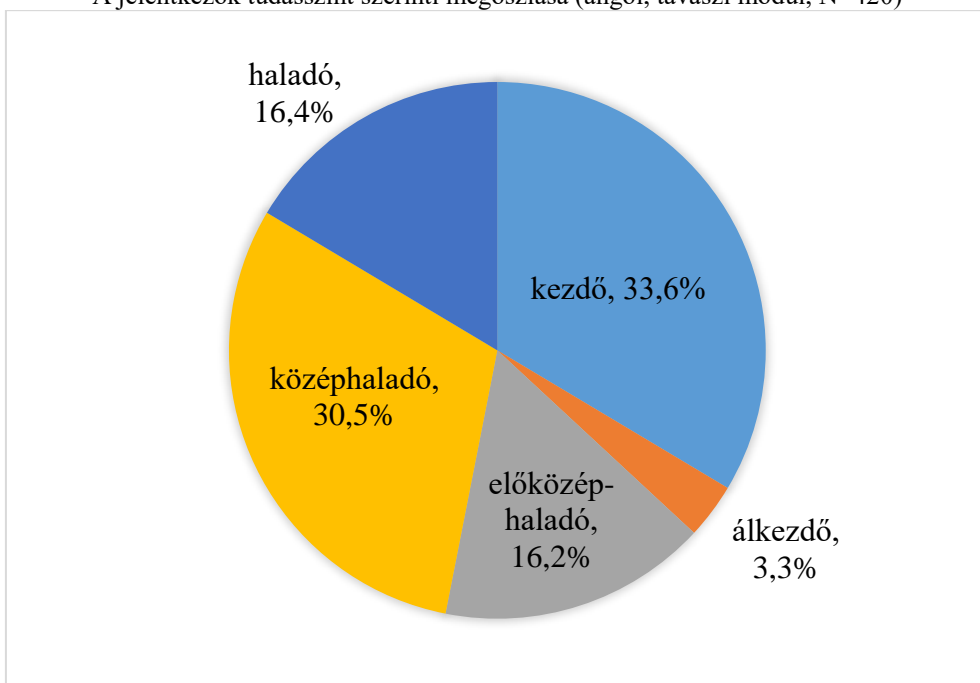
- célok kijelölése,
- a tartalom, tananyag meghatározása,
- szervezés (helyszín, időbeosztás),
- képzők kiválasztása,
- a program ellenőrzése.

Esetünkben a felsorolt szempontok az alábbi módon valósultak meg. A program célja a térségben lakók vagy itt dolgozók felkészítése a külföldi munkavállalókkal és családtagjaikkal való eredményes kapcsolattartásra, melyhez nélkülözhetetlen a megfelelő nyelvtudás (cél). Joggal számítottunk arra, hogy egyaránt népszerűek lesznek angol és orosz nyelvi képzéseink (tartalom). Az online képzések 40 órás modulokban, heti 2x2 órában, jellemzően 10 héten keresztül történtek, a Pécsi Tudományegyetem által biztosított Microsoft Teams program közvetítésével. (Mivel a Tolna Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság munkatársai kizárólag jelenléti formában megvalósuló képzést igényeltek, esetükben személyes oktatás keretében történt a program megvalósítása szekszárdi székhelyükön.) A csoportok kialakítása során elsődleges szempontunk a meglévő nyelvtudás volt, ezzel is törekedve arra, hogy minél egységesebb legyen az egy csoportban tanulók tudásszintje. Az aktuális nyelvismeret mellett figyelembe vettük, hogy a képzés munkaidőben vagy azon túl valósulhat meg, így részben reggeli, részben koradélutáni, részben munkavégzést követő kezdési időpontokkal indultak csoportjaink munkanapokon, 8-18:30 óra között. A rendelkezésre álló információink alapján minden érdeklődőnek megküldtük a számára javasolt

csoportot, egyben azt az egyéb csoportot is, ami alternatívaként állt rendelkezésére, biztosítva ezzel az esetleges változtatás lehetőségét (szervezés). A képzés középszintig (KER B2) történt, annak lebonyolításába az egyetem Bölcsészeti- és Társadalomtudományi Kara (BTK), valamint a Kultúratudományi, Pedagógusképző és Vidékfejlesztési Kara (KPVK) által biztosított nyelvtanárok kapcsolódtak be (képzők). A program résztvevőinek elégedettségét az egyes modulok végén kitöltésre kerülő kérdőívünkkel mértük (ellenőrzés).

2. ábra

A jelentkezők tudásszint szerinti megoszlása (angol, tavaszi modul, N=420)

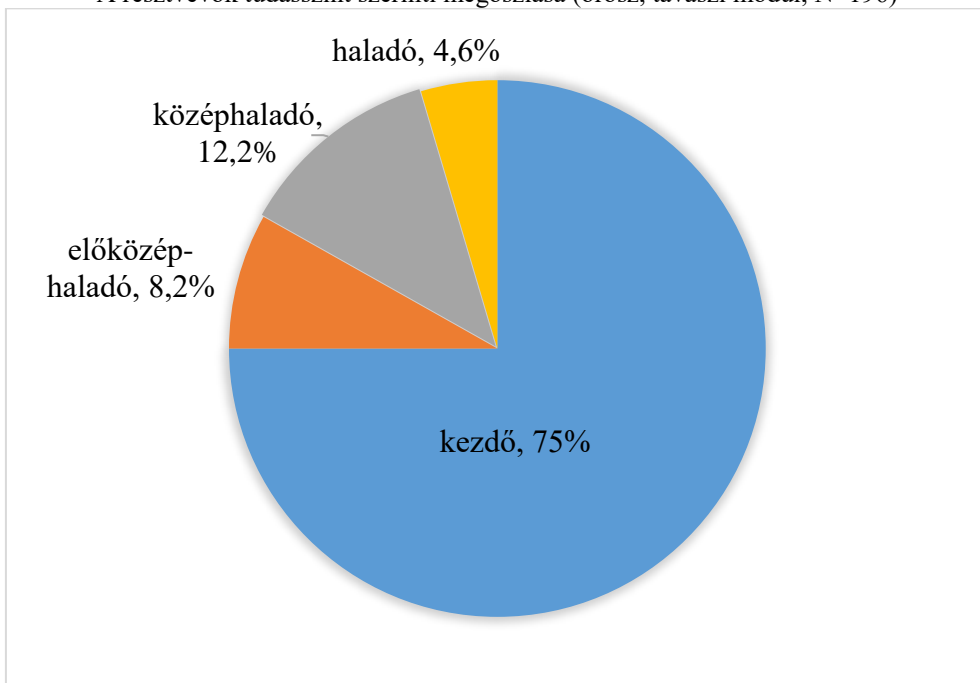
Forrás: PTE KPVK alapján saját szerkesztés

A regisztrált érdeklődők közül végül 881 fő, az eredeti létszám közel 76%-a kapcsolódott be ténylegesen a programba. A tavaszi, nyári és őszi beiskolázás keretében összesen 82 csoportban, 5 nyelvi szinten (kezdőtől a haladóig) zajlottak képzéseink. Egyik legfontosabb célkitűzésünk, miszerint több szemeszteren keresztül, folytatódólagos részvétel mellett valósuljon meg programunk, sikeresen teljesült. Jól példázza mindezt, hogy míg az első, tavaszi modulban az angol kezdő tanulók száma volt a legszámosabb (33,6%), addig ennek köszönhetően a második, nyári csoportképzésre közel ötszörösére nőtt a korábbi álkezdő résztvevők száma (2. ábra). Hasonló tendenciákat tapasztaltunk a tavasszal még középhaladó szinten tanulók létszáma és a nyáron már haladó szintre jelentkezők viszonylatában is. Az orosz nyelv

esetében ugyan valamennyi beiskolázás során a kezdő csoportok voltak a legszámosabbak (75-77,6%), de a haladó szintre jelentkezők száma nyárra már itt is megduplázódott (3. ábra). A résztvevők nyelvi szintek szerinti tagozódása egyértelművé tette számunkra, hogy míg oroszból a nyelvi alapok (újra)elsajátítása, addig angol nyelvből legalább ennyire hangsúlyosan a meglévő nyelvi kompetenciák megerősítése számított alapvető motivációnak a jelentkezések során.

3. ábra

A résztvevők tudásszint szerinti megoszlása (orosz, tavaszi modul, N=196)

Forrás: PTE KPVK alapján saját szerkesztés

A leginkább preferálnak a munkaidőn túli időszak bizonyult, csoportjaink 2/3-a ekkor működött. A nyelvi program magas szintű szakképesítéssel rendelkező nyelvtanárok részvételével valósult meg. Tavasszal 25, nyáron 18 kollégánk, míg ősszel újabb 3 kollégánk kapcsolódott be a képzésekbe, jellemzően 1-3 csoport oktatását vállalva. Az oktatás a megbízó kérésének megfelelően gyakorlatorientált módon zajlott, elsődleges célja az élőnyelvi kommunikációra való felkészítés volt. A tanfolyamokon a négy alapkészség közül a beszéd-készség és a hallás utáni szövegértés került a középpontba, a minimálisan szükséges olvasás- és íráskészséggel, illetve nyelvtani ismeretekkel megtámogatva a nyelvi kompetenciákat. Külön kiemelendő, hogy valamennyi elindított csoportunkat eredményesen be is tudtuk fejezni,

melyhez a kis csoportlétszám (6-14 fő) egyértelműen hozzájárult. Minden modul végén egyetemi tanúsítványt állítottunk ki a sikeres részvételről.

A képzési program értékelése

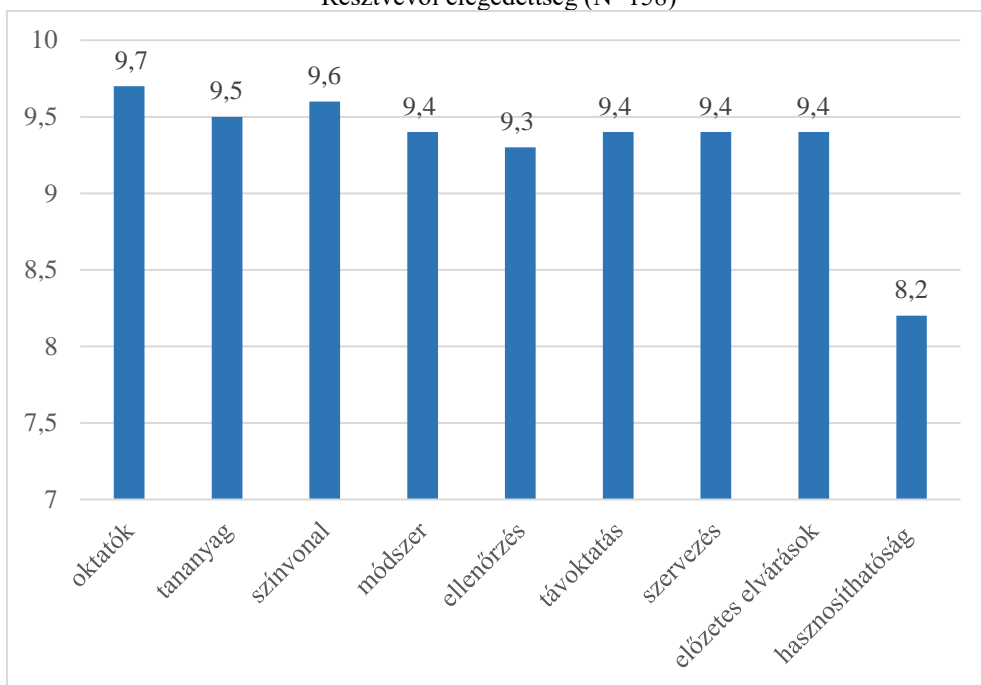
Elfogadva a tényt, hogy a képzési tevékenység akkor hatékony, amennyiben tervezett és értékelt folyamatként igazodik a megbízó szervezet stratégiai céljaihoz, valamint az érintettekkel való folyamatos egyeztetésen alapul, kiemelt figyelmet fordítottunk a résztvevői visszacsatolásokra. Természetesen egy képzés sikere nem csak a program kialakításán és lebonyolításán múlik, de legalább ennyire meghatározók a résztvevői tapasztalatok is (Karoliny – Poór 2017, Szirmai – Klein 2009). A program jellegéből adódóan az eredményességi értékelés potenciális szintjei közül (1. résztvevői elégedettség, 2. az elsajátított ismeretek értékelése, 3. a munkafeladat megoldásának értékelése, 4. a szervezeti eredményekre gyakorolt hatás, 5. a befektetés pénzügyi hozamának becslése) kizárólag az első szint értékelésére volt lehetőségünk a modulok végén kitöltésre kerülő kérdőívünk segítségével (Nemeskéri – Pataki 2007).

Az alábbi kérdéseket tettük fel a program résztvevőinek:

- Mennyire elégedett az elvégzett képzés oktatójával?
- Mennyire elégedett a képzés során használt tananyaggal?
- Mennyire elégedett a képzés színvonalával?
- Mennyire elégedett a képzésen alkalmazott módszerekkel?
- Mennyire feleltek meg elvárásainak a tudása ellenőrzésére alkalmazott módszerek?
- Mennyire elégedett a távoktatási formával?
- Mennyire elégedett a képzés megszervezésével?
- Mennyire felelt meg elvárásainak a képzés összességében?
- Mennyire tudja hasznosítani a képzésen tanultakat a napi kapcsolattartás során?

Az 1-10 pont közötti skálán kimondottan magas, 9,6 pontot ért el képzésünk színvonala (4. ábra). Az oktatók 9,7-es, a tananyag 9,5-ös, míg a távoktatási módszer és a szervezés 9,4-es pontértéket kapott. A tanultak hasznosíthatóságára adott érték (8,2) szintén jónak mondható, melyen belül az angol valamivel magasabb (8,7) értéket képviselt, mint az orosz nyelv (7,7).

4. ábra
Résztevői elégedettség (N=158)

Forrás: PTE KPVK alapján saját szerkesztés

Összegzés

Egy program ingyenessége mindig magában hordozza a magas lemorzsolódás veszélyét, amit mi sikeresen elkerültünk. Azt gondoljuk, a kiemelkedően kedvező elégedettségi adatok, a több modulon keresztül aktív részvétel egyértelmű visszajelzése a nyelvi képzés létjogosultságának, ami az érintett két kar példás együttműködésének, képviselőik és az általuk felkért oktatók magas színvonalú munkájának közös eredménye. Végezetül álljon itt egy anonim résztvevői vélemény: „Nagyon köszönöm a lehetőséget a támogatóknak, valamint a korrekt és profi szervezést. Nagyszerű kezdeményezésnek tartom, amit munka mellett online is meg tudunk csinálni. Óriási lehetőség rejlik abban is, hogy az órákat fel lehet venni és később újra át tudjuk venni ismét. Nem tudom szükség van-e egy kis reklámra, de én magam részéről támogatnám, hogy kapjon nagyobb visszhangot a dolog, hiszen nagyon sokan jutottak lehetőséghez ezáltal.” Bízunk a további sikeres folytatásban.

Irodalom

- Cseh Judit – Egervári Dóra – Horváth Judit – Pankász Balázs (2017): A 21. század digitális munkaerő-piaci kihívásai. Tudásmenedzsment, 1, 103-110.
- Juhász Tímea (2020): Digitális kompetencia a mindennapjainkban. Új munkaügyi szemle, 3, 44-53.
- Karoliny Mártonné – Poór József (2017): Emberi erőforrás menedzsment kézikönyv. Rendszerek és alkalmazások. Budapest, Wolters Kluwer.
- Koltai Zoltán (2021): Egy izgalmas kihívás sikeres megoldása – Ötéves a belső nyelvi képzés a Pécsi Tudományegyetemen. Tudásmenedzsment, 2, 108-119.
- Nemeskéri Gyula – Pataki Csilla (2007): A HR gyakorlata. Budapest, Ergofit Kft.
- Szirmai Péter – Klein Sándor (2009): Üzleti tervezés – Üzleti gondolkodás. Induló vállalkozások tervezése. Budapest, Edge 2000 Kiadó.